

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Finansmarknadsstatistik

Ämnesområde

Finansmarknad

Statistikområde

Ämnesövergripande statistik

Produktkod

FM5001

Referenstid

2021 månad, kvartal, år

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Sveriges riksbank
Kontaktinformation	Olivia Hauet
E-post	fms@riksbank.se
Telefon	08-787 00 00

Innehåll

1	Statistikens sammanhang.....	3
2	Undersökningsdesign	3
2.1	Målstorheter	3
2.2	Ramförfarande	3
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	4
2.3.1	Urvalsförfarande.....	4
2.3.2	Uteslutning från insamling (cut-off)	4
2.4	Insamlingsförfarande.....	4
2.4.1	Datainsamlingsmetoder	4
2.4.2	Mätning.....	5
2.4.3	Bortfallsuppföljning	5
2.5	Bearbetningar.....	5
2.6	Granskning.....	5
2.6.1	Granskning under insamlingen	5
2.6.2	Granskning av mikrodata	6
2.6.3	Granskning av makrodata.....	6
2.6.4	Granskning av redovisning	6
2.7	Skattningsförfarande	6
2.7.1	Principer och antaganden	6
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	7
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet.....	7
2.7.4	Röjandekontroll	7
3	Genomförande	8
3.1	Kvantitativ information.....	8
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	8

1 Statistikens sammanhang

Statistiken beskriver tillgångar och skulder för monetära finansinstitut (MFI), penningmängd, MFI:s fordringar och skulder mot utlandet, in- och utlåningsräntor samt utlåningsstatistik för bostadskreditinstitut och alternativa investeringsfonder (AIF). Statistiken täcker inte finansiella företag och försäkringsföretag.

Statistiken består av fem olika insamlingar:

- Balansstatistik för monetära finansinstitut (MFI)
- Utlåningsstatistik för bostadskreditinstitut och alternativa investeringsfonder med utlåningsverksamhet (UBA)
- Räntestatistik för monetära finansinstitut (MIR)
- Rapportering av utländska fordringar och skulder (RUTS)
- BIS-derivat

MFI, UBA och MIR samlas in månadsvis, RUTS kvartalsvis och BIS-derivat halvårsvis.

Statistikproduktionen inom *Finansmarknadsstatistiken* (www.scb.se/FM5001), ligger även till grund för publiceringen av *Banker och kreditmarknadsföretag, tillgångar och skulder* (www.scb.se/FM0401). För ytterligare information om dessa produkter se Kvalitetsdeklarationerna under respektive hemsida.

Delar av Finansmarknadsstatistiken levereras även till andra statistikprodukter på SCB och ingår i Finansräkenskaperna, Betalningsbalansen samt Konsumentprisindex.

Under första kvartalet av 2020 började covid-19 spridas i Sverige och i världen. Det har inte påverkat framställningen av Finansmarknadsstatistiken.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

De målstorheter som redovisas är balansposter för MFI, bostadskreditinstitut och AIF enligt Standard för institutionell sektorindelning (INSEKT 2014)¹. Målstorheterna innefattar även tillväxttakter för utlåning samt Sveriges penningmängder.

2.2 Ramförfarande

Ramen för undersökningarna utgörs av MFI, bostadskreditinstitut och AIF som är specificerade i Riksbankens föreskrifter (RBFS 2018:1)

¹ För mer information, se <https://www.scb.se/dokumentation/klassifikationer-och-standarder/indelning-av-institutionella-standarder>.

om instituts rapportering av finansmarknadsstatistik, och som står under tillsyn hos Finansinspektionen (FI). SCB får information om dessa institut genom ett elektroniskt registeruttag från FI.

Observationsobjekten är detsamma som uppgiftskällorna. FI:s register tillhandahåller även adressuppgifter och SCB kontaktar uppgiftslämnarna via brev då de blivit aktuella för undersökningen.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

2.3.1 Urvalsförfarande

Urvalsförfarandet för Finansmarknadsstatistikens undersökningar består av två totalundersökningar, två undersökningar med bedömningsurval och en cut-off undersökning. En cut-off undersökning är en undersökning i vilken enheter som är mindre än en viss storlek inte inkluderas.

MFI och UBA är totalundersökningar. Urvalet för MIR och BIS-derivat sker genom ett bedömningsurval i samråd med Sveriges riksbank. RUTS är en cut-off undersökning där de institut som tillsammans står för minst 95 procent av positionerna mot utlandet ingår. Ramen för dessa urvalsundersökningar är institut som rapporterar MFI månadsvis.

För mer information om respektive insamling, se Kvalitetsdeklarationen för Finansmarknadsstatistiken (FM5001), referensår 2021.

2.3.2 Uteslutning från insamling (cut-off)

Som ovan nämnts är RUTS en cut-off undersökning där endast institut med betydande positioner mot utlandet ingår.

För statistiken som baseras på RUTS och BIS-derivat görs ingen uppräknings, då bidraget till totalen från de enheter som eliminerats antas vara lika med noll.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamlingsmetoder

Insamlingen sker primärt via direktinsamling då dessa uppgifter inte finns i några register. Insamlingen sker elektroniskt genom blanketterna MFI, UBA, MIR, RUTS och BIS-derivat. Insamlingen sker löpande och uppgiftslämnarna får information på SCB:s hemsida om vilka datum som gäller för respektive produktionsomgång.

Uppgiftslämnarna kontaktas om förväntat frågeformulär inte är SCB tillhanda när deadline för insamlingen har passerats och om felaktigheter eller avvikelser upptäcks vid granskningen.

Insamlingen består även av registerdata över emitterade värdepapper. Registerdata hämtas från SCB:s Svensk värdepappersdatabas (SVDB) och används för att minska uppgiftslämnarbördan.

Uppgifter om svenska placerares innehav av värdepapper hämtas från SCB:s undersökning Värdepappersinnehav (VINN) för de institut som är rapporteringsskyldiga till VINN.

2.4.2 Mätning

Frågeformulären i Excel laddar uppgiftslämnarna ner från SCB:s hemsida. För aktuella frågeformulär se RBFS 2018:1 på www.riksbank.se. I respektive frågeformulär finns inbyggda kontroller som kontrollerar att frågeformuläret är ifyllt korrekt och konsistent. För mer information om observationsvariablerna se Kvalitetsdeklarationen för Finansmarknadsstatistiken (FM5001), referensår 2021

För ytterligare information kring registerdata som elektroniskt hämtas från SVDB, se kvalitetsdeklaration för SVDB (FM9998) som finns tillgänglig via www.scb.se/fm9998.

För mer information om värdepappersinnehav se www.scb.se/VINN.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Det är enligt lag obligatoriskt för MFI, bostadskreditinstitut och AIF att lämna in uppgifter och efterlevnaden är stor. I de få fall enskilda uppgifter eller frågeformulär inte inkommit inför publicering används institutets senaste rapporterade uppgifter. Om ett institut är sena med att lämna uppgifter kontaktas de bankdagen efter att deadline för respektive insamling har passerats.

2.5 Bearbetningar

För de institut vars uppgifter samlas in kvartals- och årsvis samt om något institut inte rapporterar sker imputeringar, se avsnitt 2.7.1 Principer och antaganden. De direktinsamlade uppgifterna kompletteras som enligt tidigare nämnt även med data från SVDB och VINN.

2.6 Granskning

2.6.1 Granskning under insamlingen

Uppgiftslämnaren kontrollerar själv att frågeformulären är konsistenta via inbyggda konsistenskontroller innan frågeformulären skickas in till SCB. Eventuella felaktiga summeringar och liknande listas, varifrån uppgiftslämnaren kan klicka sig fram direkt till felkällan.

2.6.2 Granskning av mikrodata

Hela materialet granskas. De inkomna frågeformulären genomgår ytterligare en konsistenskontroll. Därutöver genomförs en tidsseriegranskning för att identifiera och kontrollera felaktigheter och större förändringar. Värden i det inskickade frågeformuläret som skiljer sig mycket, både i absoluta och relativa tal, dels mot närmast föregående rapportperiod och dels mot ett genomsnitt av de senaste rapportperioderna kontrolleras och uppgiftslämnaren kontaktas vid behov. Det sker även avstämningar mellan de olika insamlingarna i de fall rapporteringen ska vara konsistent.

För räntestatistiken sker avstämningar mot listräntor som uppgiftslämnarna publicerar på deras respektive hemsida.

2.6.3 Granskning av makrodata

På aggregerad nivå av insamlad data sker även tidsseriegranskning, så kallad makrogranskning. Vid makrogranskningen identifieras enskilda institut som bidrar till stora förändringar i aggregerade totaler och uppgiftslämnarna kontaktas vid behov.

2.6.4 Granskning av redovisning

Vid varje leverans och redovisning av data makrogranskas även de aggregerade totalerna, enskilda institut som bidrar till stora förändringar identifieras och uppgiftslämnaren kontaktas vid behov.

Två medarbetare kontrollerar oberoende av varandra samtliga tabeller som laddas upp i statistikdatabasen och de underlag som ligger till grund för den månadsvisa publiceringen av Finansmarknadsstatistiken.

2.7 Skattningsförfarande

Vid bortfall imputeras värdet från föregående rapportering och samma metod används för de institut som rapporterar kvartals- eller årsvis.

Inom finansmarknadsstatistiken görs skattningar för räntor, då denna statistik baseras på en urvalsundersökning. Skattningsmetoden följer ECB:s riktlinjer.

För RUTS- och BIS-derivatstatistiken görs inga skattningar, då enheter som inte ingår i urvalet inte bedömts ha någon påverkan på resultatet.

2.7.1 Principer och antaganden

I de fall ett institut inte lämnar in frågeformuläret, imputeras värden från föregående månad/kvartal/år till den aktuella publiceringen. Samma modellantaganden används för de institut vars uppgifter samlas in kvartals- och årsvis.

För de enheter som inte ingår i urvalet görs ingen uppräknings för RUTS- och BIS derivat statistiken, där görs antagandet att deras bidrag till totalen är lika med noll.

För att räntestatistiken ska bli representativ för hela MFI-populationen, samt att den ska vara jämförbar mellan olika länder, rekommenderar Europeiska centralbanken (ECB) att MFI-räntorna ska viktas med hänsyn taget till olika MFI-stratum. Från och med december 2015 viktas Sverige räntestatistiken enligt ECB:s riktlinjer och metodförändringen är tillämpad på data tillbaka till september 2010.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

För att beräkna årlig tillväxttakt av insamlade uppgifter sker bearbetning i enlighet med ECB:s riktlinjer enligt nedan. Först beräknas ett kedjeindex enligt

$$I_t = I_{t-1} \left(1 + \frac{UB_t - IB_t - \text{omklassificeringar}_t - \text{lånetransfereringar}_t - \text{omvärderingar}_t}{IB_t + \text{omklassificeringar}_t + \text{lånetransfereringar}_t} \right)$$

där IB är ingående balans, UB utgående balans och indexet I för basperioden är 100.

Utifrån detta beräknas sedan årlig tillväxttakt som årets procentuella förändring av indexet. Användning av kedjeindex gör att omklassificeringar relateras till balansen den månad då de inträffar. Huvuddelen av omklassificeringar och lånetransfereringar antas ske i början av perioden varför nämnaren i ekvationen justeras med omklassificeringar och lånetransfereringar för att kompensera för den nivåskillnad som annars uppkommer. Omvärderingar antas däremot ske jämnt utspridda över månaden och justeras därför inte för i nämnaren.

Målstorheterna för MFI:s balansposter och Sveriges penningmängder skattas genom summeringar av variabler.

Det förekommer att revideringar av statistiken sker. Det finns lagstöd i RBFS 2018:1 att kräva revideringar två år tillbaka, men i enstaka fall förekommer även revideringar för perioder längre tillbaka.

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Ingen skattning av tillförlitligheten genomförs.

2.7.4 Röjandekontroll

Då statistiken kan innehålla känsliga uppgifter för uppgiftslämnarna är det viktigt med löpande röjandekontroller och att säkerställa att enskilda uppgiftslämnarens värden inte går att röja. Röjandekontroller genomförs kontinuerligt enligt SCB:s generella regler för sekretess.

Om röjanderisk förekommer och skadeprövningen visar att det finns risk för skada om uppgiften publiceras, publiceras inte uppgifterna och skyddsmetoden består av att uppgifterna undertrycks (alltså "prickas").

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Den sista januari 2021 var följande antal institut rapporteringsskyldiga i de olika undersökningarna:

- MFI, 185 uppgiftslämnare (kan ändras under året)
- UBA, 13 uppgiftslämnare (kan ändras under året)
- MIR, 39 uppgiftslämnare
- RUTS, 17 uppgiftslämnare
- BIS-derivat, 3 uppgiftslämnare

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Inga avvikelser har gjorts.